

7/16902

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610/ 706
Konu : Ankara Milletvekili
İzzet ÇETİN'in
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2013

26 Şubat 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.02.2013 tarihli ve 43452547-120.00-107277 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili İzzet ÇETİN'in Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/16902 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (2 sayfa)

ANKARA MİLLETVEKİLİ
SAYIN İZZET ÇETİN'İN
TBMM 7/16902 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

SORULAR :

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi ve Peyzaj Mimarları Odasının Bakanlığınıza yapmış oldukları 03.07.2012 tarihli ortak müracaatları ile Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) nin taşıdığı tarihsel, fiziksel ve kültürel değerleri ülke ve dünya mirası açısından değerlendirilerek konunun UNESCO'ya iletilmesi ve AOÇ'nin "Kültürel Peyzaj Alanı" olarak tescil edilmesinin sağlanmasının istendiği bilinmektedir. Söz konusu meslek kuruluşları müracaatlarının ekinde konuyu ayrıntıları ile bilimsel olarak ele alan bir de rapor sunmuşlardı. Bu müracaata bakanlığınız tarafından verilen kısa yanıtta AOÇ'nin Kültürel Peyzaj özelliği taşımadığı belirtilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak;

1- Bakanlığınız tarafından AOÇ'nin Kültürel Peyzaj özelliği taşıyıp taşımadığına ilişkin özel bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldı ise bu çalışmada görev alanlar kimlerdir? Konunun uzmanları bu çalışmada görev almışlar mıdır? Bakanlığın bu görüşüne temel teşkil eden bir bilimsel rapor var mıdır? Varsa bu rapor kamuoyuna yayınlanmış mıdır?

2- Bakanlık böyle bir çalışma yapmadı ya da yaptırmadıysa AOÇ'nin Kültürel Peyzaj özelliği taşımadığına ilişkin görüşünü hangi bilimsel esaslara dayandırmaktadır?

3- AOÇ'nin Kültürel Peyzaj Alanı olması için meslek odalarının konunun uzmanları bilim insanları ile birlikte hazırladıkları ve bakanlığa müracaatları ekinde göndermiş oldukları kapsamlı rapor incelenmiş midir? İncelendi ise bu raporu inceleyenler kimlerdir? Bu amaçla konu uzmanlarının yer aldığı bir kurul oluşturulmuş mudur? Oluşturuldu ise bu kurulda kimler, hangi uzmanlık alanlarıyla görev almışlardır? Bu kurul, rapor üzerinde yaptığı çalışmada hangi bilimsel sonuçlara ulaşmıştır? Böyle bir çalışma yapıldı ise bu çalışmanın sonucu ilgili meslek kuruluşlarına gönderilmiş midir?

4- Meslek kuruluşlarının AOÇ'nin Kültürel Peyzaj alanı olması talebinin reddedilmesinin esas gerekçesi tarihi ve doğal özellikleri yok edilerek söz konusu alana Başbakanlık binasının yapılıyor olması mıdır?

CEVAP :

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa; 648 sayılı KHK' nin 51 inci maddesi ile Ek-4 üncü madde ilave edilerek, tabiat varlıkları ve doğal sit alanlarıyla ilgili görev ve yetkiler Bakanlığımıza devredilmiştir. Bu kapsamda; Atatürk Orman Çiftliği koruma statüleri açısından, Bakanlığımız ile Kültür ve Turizm Bakanlığının koordineli olarak çalışması gereken alanlar kapsamında bulunmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımız ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında 01.10.2012 tarihinde "Doğal Sit Alanları ve Taşınmaz Tabiat Varlıklarının Bulunduğu Alanların Arkeolojik, Kentsel, Kentsel-Arkeolojik Tarihi Sit Alanları ve Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıkları ile Bunların Korunma Alanları ve Etkileşim Geçiş Sahasının Bulunduğu Alanlar ile Çakıştığı Yerlerde Uygulanacak Esaslara İlişkin Protokol" imzalanmıştır.

Bahse konu protokolün 5 inci maddesinin 9 uncu bendi ikinci paragrafında “Çakışan alanlarda yönetim planları, bu alanlarda Dünya Miras Listesine önerilecek alanlar ile ilgili alan yönetimi ve yönetim planı çalışmaları Kültür ve Turizm Bakanlığının koordinatörlüğünde, her iki Bakanlığın ortak çalışması ile yürütülür” denilmektedir.

Bir alanın Kültürel Peyzaj Alanı olarak değerlendirilmesi her ne kadar Kültür ve Turizm Bakanlığının koordinasyonunda olsa da, Bakanlığımız tarafından Atatürk Orman Çiftliğinin Kültürel Peyzaj özelliğine ilişkin özel bir değerlendirme yapılmıştır. Bakanlığımız uzmanları tarafından konuya ilişkin olarak bir literatür çalışması yapılmış ve bu çalışma sonucunda alanın Kültürel Peyzaj değerlerini taşımadığı anlaşılmıştır. Söz konusu alan uluslararası sözleşmeler bağlamında incelendiğinde aranan nitelikleri taşımadığı anlaşıldığından bilimsel rapor hazırlanmamıştır.

Kültürel Peyzaj alanları Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) tarafından; “kültürel ve doğal kaynakları ve bu bağlamda yaban hayatı ve evcil hayvanları içeren, tarihi bir olay ve bir etkinlikte birlikte olan ya da çeşitli kültürel ve estetik değerler sergileyen coğrafi alanlar” olarak tanımlanmaktadır. Bu alanlarda doğa ve insan eliyle oluşturulmuş öğelerin uyum içinde olması; tarihi, estetik, etnolojik ve antropolojik olarak değer taşımaları; o bölgedeki hâkim doğa unsurlarını, arazi kullanım biçimlerini ve geleneksel yaşamın sürdürüldüğü dokuları bölge adına temsil edebilmeleri aranan diğer nitelikler arasındadır.

Kültürel peyzaj alanları IUCN (Uluslararası Doğa Koruma Birliği) tarafından üç değişik türde tanımlanmaktadır. Birinci tür insan eliyle düzenlenen park ve bahçelerde, bunların içindeki çoğunluğu kamusal nitelikteki yapı ve yapı gruplarını içerir. İkinci tür kültürel peyzaj alanları organik olarak gelişmiştir. Üçüncü tür ise yardımcı peyzaj alanı olarak tanımlanmaktadır. Bu alanlar dini artistik ya da kültürel motiflerle bütünleşmiş tümüyle doğal oluşumlar şeklindedir.

Bu doğrultuda Bakanlığımız görev ve çalışmaları kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın uygun görüşleri de alınarak bir alanın kültürel peyzaj alanı olarak UNESCO’ya önerilebilmesi için alanın tamamen organik olarak gelişmiş olması (2.tür kültürel peyzaj alanı) veya tümüyle doğal olan oluşumların dini, artistik ya da kültürel motiflerle bütünleşmiş olması gerekmektedir.

Yapılan inceleme sonucunda Atatürk Orman Çiftliği’nin tamamen organik olarak gelişmiş olmadığı veya tamamen doğal oluşumlardan meydana gelmediği anlaşılmıştır. Söz konusu alan; insan eliyle ağaçlandırıldığı, estetik veya bilimsel açıdan istisnai evrensel değeri taşımadığı, fiziksel ve biyolojik oluşumlardan veya bu tür oluşum topluluklarından müteşekkil doğal anıtlar içermediği, bilim veya muhafaza açısından istisnai evrensel değeri olan jeolojik ve fizyografik oluşumlar ve tükenme tehdidi altındaki hayvan ve bitki türlerini barındırmadığı, bilim ve muhafaza veya doğal güzellik açısından istisnai evrensel değerleri taşımadığı, Atatürk Orman Çiftliği kurulmadan önce bataklık ve sazlık olduğu, konuya ilişkin tüm literatürlerde aksi bir durumun söz konusu olmadığı ve bu hususta ayrı bir araştırma çalışmasının yapılmasının durumu değiştirmeyeceği mütalaa edilmiştir.

